

การบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร*

EXCELLENCE ADMINISTRATION FOR OFFICE OF THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SURATTHANI CHUMPHON

เบญจมาศ กระบีน*, นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ, พีรพงศ์ ทิพนาค

Benchamat Krabin, Nitwadee Jirarotephinyo, Peerapong Tipnak

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร

Bangkokthonburi University, Bangkok

*Corresponding author E-mail: 6363102001edu@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร 2) ยืนยันองค์ประกอบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จาก 66 โรงเรียน มีผู้บริหาร 264 คน และครูผู้สอน 2,417 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,681 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 471 คน คำนวณด้วยสูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 3) การบริหารจัดการ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 5) บุคลากรและการบริหารงานบุคคล และ 6) ความดีเด่นของสถานศึกษา 2) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และจากการสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นพ้องตรงกันว่าควรปรับเปลี่ยนลำดับขององค์ประกอบใหม่ให้เป็นอย่างนี้ 1) ความดีเด่นของสถานศึกษา 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 3) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 4) การบริหารจัดการ 5) บุคลากรและการบริหารงานบุคคล และ 6) คุณภาพผู้เรียน

คำสำคัญ: การบริหารสู่ความเป็นเลิศ, สถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

Abstract

The objective of this article research were: 1) To study the management components for excellence administration under Office of the Secondary Education Service Area, Suratthani, Chumphon. 2) To examine the management components for excellence administration under Office of the Secondary Education Service Area, Suratthani, Chumphon. This research was mixed research with qualitative and quantitative research. Population: School Administrators under Office of the Secondary Education Service Area, Suratthani, Chumphon from 66 schools, there were 264 administrators and 2,417 teachers, totaling 2,681 people. Surat Thani Province and Chumphon Province as a noble and calculated by the sample size determination formula of Krejcie & Morgan. There were 471 samples used in this research. The research tools were semi-structured interviews, questionnaires, and focus group discussions. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Exploratory Factor Analysis (EFA), and Confirmatory Factor Analysis (CFA). The findings were revealed as follows: 1) Administrative Components for Educational Institution Excellence under Office of the Secondary Education Service Area, Suratthani, Chumphon, consisting of 6 components: 1) Learner Quality 2) Curriculum Administration, 3) Administration, 4) Relationship between Schools, Parents and Communities, 5) Personnel and Personnel Management, and 6) Excellence of Educational Institutes. 2) The results of the research revealed that (1) the administrative components for educational institute excellence Under the Surat Thani Secondary Educational Service Area Office, Chumphon, consisted of 6 components: 1) learner quality 2) curriculum administration, 3) management, 4) relationship between schools, parents and communities, 5) personnel and personnel management, and 6) Excellence of Educational Institutions (2) Elements of the Management Model for Excellence for Educational Institutions Under the Secondary Educational Service Area Office, Surat Thani, Chumphon, are consistent with the empirical data. and from group conversations. Most of the experts agreed that the order of the new components should be modified to be as follows: 1) School excellence 2) Relationship between schools, parents, and communities 3) School curriculum administration 4) Management 5) personnel and personnel management, and 6) learner quality.

Keywords: Administration for Excellence, Educational Institutions, Office of the Secondary Education Service Area, Suratthani, Chumphon.

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีศักยภาพในการประกอบอาชีพให้ประสบผลสำเร็จส่งผลต่อความเจริญมั่นคงของประเทศ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มุ่งหมายให้การจัดการศึกษาของชาติต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การจัดการศึกษาให้ยึดหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาต้องมีความเป็นเอกภาพในเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติกำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสู่เป้าหมายสูงสุดที่ต้องการคือคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาที่เป็นเลิศ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562) ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นแหล่งศึกษาซึ่งให้บริการทางการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ต้องมีความสนใจเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องมีการวางแผน การปฏิบัติการ ประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงพัฒนา เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลมีศักยภาพ รองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากรัฐได้อย่างแท้จริง ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จากความสำคัญและความจำเป็นของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

สภาพปัจจุบันปัญหาการจัดการศึกษามีความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องการดำเนินการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและผลการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ แต่ผลการประเมินการดำเนินงานต่าง ๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาโดยตรง คือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพทางการศึกษา (สมศ.) ผลการประเมินทางการศึกษายังไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร โรงเรียนควรมีการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การบริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดไว้ว่าการศึกษาคือต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา การประเมินรอบแรกระหว่างปี 2544 - 2548 จากจำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศทั้งสิ้น 30,010 โรงเรียน พบว่า สถานศึกษาได้รับผลการประเมินระดับต่ำ มีจำนวนมากกว่า 15,000 โรงเรียน ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยให้จัดเป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาโรงเรียนแห่งการเรียนรู้การพัฒนาผู้เรียนและให้ปรับปรุงสภาพของโรงเรียนให้มีคุณภาพดี (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพทางการศึกษา, 2564) จากรายงานของ สถาบันเพื่อการจัดการพัฒนานานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) พ.ศ. 2559 โดยใช้เกณฑ์การประเมินประกอบด้วย 10 ดัชนีได้แก่ 1) อัตราส่วนนักเรียน/ครู ประถมศึกษา 2) อัตราส่วน นักเรียน/ครูมัธยมศึกษา 3) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยม 4) อัตราการไม่รู้หนังสือ 5) การลงทุนทางการศึกษา 6) ผลสัมฤทธิ์ทางอุดมศึกษา 7) การถ่ายโอนความรู้ระหว่างภาคธุรกิจกับมหาวิทยาลัย 8) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษา 9) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของการศึกษาระดับอุดมศึกษาและ 10) ทักษะทางภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 48 จากประเทศทั้งหมด 61 ประเทศ และโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ PISA (Programme for International Student Assessment) แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังอยู่ห่างไกลจากเป้าหมายของความเข้มแข็งทางการศึกษาและไม่สามารถเตรียมเยาวชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันในอนาคต นักเรียนไทยแสดงออกว่ามีผลการประเมินต่ำทุกวิชาในมาตรฐานนานาชาติ นอกจากนั้นในระดับประเทศ ความแตกต่างในระหว่างโรงเรียนกลุ่มต่าง ๆ ก็มีให้เห็นชัดเจน ไม่เฉพาะผลการเรียนรู้ แต่ในระหว่างทรัพยากรการเรียนและปัจจัยของการเรียนด้วย เป็นต้นว่า ระหว่างนักเรียนในเมืองใหญ่ นักเรียนโรงเรียนสาธิต มีผลการเรียนรู้ต่างจากโรงเรียนกลุ่มอื่น ๆ (สุนีย์ คล้ายนิล, 2564) ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ก็

ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และเกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ได้รายงานผลการปฏิบัติงานการนิเทศ การศึกษา ปีงบประมาณ 2564 ของกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้านปัจจัย คือ ผู้บริหารยังไม่ตระหนัก ไม่มีความเข้าใจกับ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา การมอบหมายผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา ไม่ได้คำนึงถึงประสบการณ์ของบุคลากร ด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนไม่มีกลไกในการขับเคลื่อน หรือพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างชัดเจน การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีปัญหา การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบอยู่ เสมอ การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นระบบของสถานศึกษา สถานศึกษายังมองไม่ครอบคลุมตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เมื่อผู้บริหารสถานศึกษารับนโยบายมาปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการต่อได้ เพื่อให้สอดคล้อง กับกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบและ บางสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ ธานี ชุมพร, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ได้จัดการศึกษาโดยมุ่งมั่นในการพัฒนา ด้าน คุณภาพของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น มีความตระหนักในด้านคุณภาพของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จึงจัดให้มี โรงเรียนรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนเครือข่าย โรงเรียนเรียนร่วม และโรงเรียน ต้นแบบต่าง ๆ แต่มีความหลากหลายในด้านคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียน ทิศทางการพัฒนาโรงเรียนมีความหลากหลาย ขาดความเป็นเอกภาพ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนยังไม่เป็นไปตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น ควรบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร มุ่งความเป็นเลิศของโรงเรียน เพื่อให้มีมาตรฐาน เดียวกันเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไปใน อนาคต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เป็นเลิศทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และประสิทธิผล การบริหารสถานการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องสู่ ความเป็นเลิศต่อไป และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายในการพัฒนาการบริหารในสถานศึกษาได้ อันนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อยืนยันรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

รูปแบบวิจัย

การวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 1 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary research) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ Key informants ทางด้านบริหารการศึกษา

ประชากร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรสำหรับการวิจัย ได้แก่ ตำรา และเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารสู่ ความเป็นเลิศของสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งของไทยและต่างประเทศ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเลือก เจาะจงมาใช้ศึกษา ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านบริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูล เพื่อบันทึกข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องจาก Secondary data ที่เป็นตำรา เอกสารวิจัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) สำหรับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบและตัว บังชี้การบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยเครื่องมือดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเฉพาะหน้า (Face to face) จากอาจารย์ที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ภายใต้การควบคุม ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นระยะ เช่น การบันทึกข้อมูล การนำข้อมูลบันทึกลงใน Table matrix การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของ Secondary data โดยผ่านทางช่องทางห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ฐานข้อมูลงานวิจัยจากการสืบค้นทาง อินเทอร์เน็ต ส่วนที่เป็น Primary data จากองค์ความรู้ของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา โดยมี ประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี เนื่องจากอยู่ในช่วงการระบาดของ Covid 19 จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางออนไลน์ จากการติดต่อนัดหมายล่วงหน้าแบบไม่เป็นทางการ และมีหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ส่งให้ภายหลัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาจัดกระทำด้วยวิธีการทางวิจัยคุณภาพ หรือการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อแยกแยะและจัดหมวดหมู่ ตามลักษณะของข้อมูลที่มีการลงรอยกัน (Consensus) โดย ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรก วิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตาม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 20 รายการ

ขั้นตอนที่สอง วิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตาม องค์ความรู้ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน

ขั้นตอนสุดท้าย นำข้อมูลของทั้งสองส่วน มาบูรณาการ เพื่อสรุปเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสู่ ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ที่เหมาะสม โดยพิจารณาของความถี่ของข้อมูลที่ลงรอยสอดคล้องกันเกินร้อยละ 50 สำหรับนำไปพัฒนาแบบสอบถามเพื่อ สอบถามกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 เพื่อยืนยันรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

รูปแบบวิจัย

การวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงพรรณนาความ (Descriptive research) โดยนำกรอบองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 มาพัฒนาเป็นแบบสอบถาม เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จาก 66 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 264 คน และครูผู้สอน 2,417 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,681 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 471 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของ (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970) ที่ความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพรเป็นชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้สุ่มไว้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 120 คน และครูผู้สอน จำนวน 351 คน

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาพัฒนาเป็นเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยตัวแปรทั้งสิ้น 5 ตัวแปร ตามองค์ประกอบ
2. การหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการและการวิจัย จำนวน 5 ท่าน จากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ค่าคะแนน IOC ของแต่ละข้อคำถามระหว่าง 0.60 - 1.00 และนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
3. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) และถ้าได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient: α) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 แสดงว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมานี้ ในการวิจัยนี้แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.986 มีความเหมาะสมเพียงพอสำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและให้คำแนะนำการพัฒนาเครื่องมือวิจัย 2) เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ ขอความร่วมมือจาก ผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อทดลองเครื่องมือวิจัย 3) เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 4) ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 471 ฉบับ โดยใช้ Google form ผ่านทางออนไลน์ มีบางแห่ง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด มาตรวจสอบแยกแยะเฉพาะที่สมบูรณ์ และจัดทำรหัส เตรียมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติ

1. สถิติพื้นฐาน (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าตัวกลางเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบ “PCA” (Principal Component Analysis) และหมุนแกนขององค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) และถือเอาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Actor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ (Practically Significant) มีตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไปตามเกณฑ์ของ ไคเซอร์ (Kaiser)
3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยใช้วิธี Confirmatory Factory Analysis (CFA)

ผลการวิจัย

การวิจัยการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำแนกได้ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ 46 ตัวแปร ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 3) การบริหารจัดการ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 5) บุคลากรและการบริหารงานบุคคล และ 6) ความดีเด่นของสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ตั้งแต่ .400 - .797 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 โดยองค์ประกอบที่ 1 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .482 - .727 ผู้วิจัยเห็นสมควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “คุณภาพผู้เรียน”

1.2 องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 16 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .400 - .714 และเมื่อพิจารณาจากรายละเอียดของตัวแปรในองค์ประกอบ ผู้วิจัยเห็นสมควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา”

1.3 องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 12 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .450 - .746 และเมื่อพิจารณาจากรายละเอียดของตัวแปรในองค์ประกอบ ผู้วิจัยเห็นสมควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การบริหารจัดการ”

1.4 องค์ประกอบที่ 4 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .509 - .792 และเมื่อพิจารณาจากรายละเอียดของตัวแปรในองค์ประกอบ ผู้วิจัยเห็นสมควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน”

1.5 องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .446 - .797 และเมื่อพิจารณาจากรายละเอียดของตัวแปรในองค์ประกอบ ผู้วิจัยเห็นสมควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “บุคลากรและการบริหารงานบุคคล”

1.6 และองค์ประกอบที่ 6 มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .500 และเมื่อพิจารณาจากรายละเอียดของตัวแปรในองค์ประกอบ ผู้วิจัยเห็นสมควรตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความดีเด่นของสถานศึกษา”

2. การยืนยันองค์ประกอบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 46 ตัวแปร ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 3) การบริหารจัดการ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 5) บุคลากรและการบริหารงานบุคคล และ 6) ความดีเด่นของสถานศึกษา นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้ดังนี้

องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพรพบว่า ค่า Factor Loading ขององค์ประกอบเรียงตามลำดับน้ำหนักองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคคล รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ตามด้วยองค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และ องค์ประกอบที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด

ดัชนีความเหมาะสมของแบบจำลองการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันค่า χ^2/df คือ 2.760 เป็นไปตามมาตรฐานข้อมูล ค่าไคสแควร์เท่ากับ 2147.63 เป็นไปตามมาตรฐานข้อมูล ค่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.06 ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามมาตรฐานข้อมูล ค่า GFI คือ 0.892 เป็นไปตามมาตรฐานข้อมูล ค่า TLI คือ 0.804 เป็นไปตามมาตรฐานข้อมูล ค่า CFI คือ 0.820 เป็นไปตามมาตรฐานข้อมูล ค่า NFI คือ 0.98 เป็นไปตามมาตรฐานข้อมูล ค่า RMSEA เท่ากับ 0.072 เป็นไปตามมาตรฐานข้อมูล ค่า SRMR คือ 0.062 เป็นไปตามมาตรฐานข้อมูล ตัวบ่งชี้ R² AVE และ CR ตามการแยกความแปรปรวนของปัจจัยร่วมเฉลี่ย (AVE) และความน่าเชื่อถือแบบรวม (CR) ผลลัพธ์สามารถใช้เพื่อแสดงถึงความถูกต้องบรรจบกันของตัวแปรภายในตัวประกอบ) พุดโดยทั่วไป AVE ที่สูงกว่า 0.5 หรือ CR ที่สูงกว่า 0.70 แสดงว่าความเที่ยงตรงแบบบรรจบกันนั้นสูง ดังที่แสดงในรูปค่า AVE และ CR ของทุกองค์ประกอบนั้นสูงกว่าค่าวิกฤตทั้งคู่ ซึ่งบ่งชี้ว่าความถูกต้องของการบรรจบกันของข้อมูลนั้นดี

จากการสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นพ้องตรงกันว่าควรปรับเปลี่ยนลำดับขององค์ประกอบใหม่ให้เป็นดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการความรู้ตามลำดับดังนี้ การดำเนินโครงการ/กิจกรรมใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และการดำเนินโครงการ เน้นการทำงานเป็นระบบและเกิดประโยชน์ในวงการ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและยึดเป้าหมายความสำเร็จของงานร่วมกัน และให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานอย่างแพร่หลาย

2.2 องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการปฏิบัติงานตามลำดับดังนี้ สถานศึกษาให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง และสถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการในการให้ความรู้และบริการชุมชน และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ควรจัดหา สมาคม ชมรม หรือองค์กรที่ให้การสนับสนุนแก่สถานศึกษา

2.3 องค์ประกอบที่ 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบการวางแผนเชิงกลยุทธ์ตามลำดับดังนี้ หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำหนดเป้าหมาย และการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนที่ช่วยยกระดับคุณภาพ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียน และการขยายผลการใช้สื่อที่มีคุณภาพและเผยแพร่แก่ผู้สนใจ

2.4 องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบการมุ่งเน้นบุคลากรตามลำดับดังนี้ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน และการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ การจัดระบบซ่อมบำรุงเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ และระบบสาธารณูปโภคอยู่ในสภาพใช้การได้ดี ปลอดภัย และมีระบบป้องกันอันตราย

2.5 องค์ประกอบที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคคล ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบการมุ่งเน้นผู้เรียนตามลำดับดังนี้ บุคลากรสนับสนุนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ครูผู้สอนควรมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.6 องค์ประกอบที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบคุณภาพผู้เรียนตามลำดับดังนี้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ ดนตรี และกีฬา และนักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์ ตามวัย แต่งกายสะอาด ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ผู้บริหารควรกดดันให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การวิจัยการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล 2 ประเด็น คือ

1. องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำแนกได้ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 คุณภาพผู้เรียน อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียน นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และองค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารจัดการ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน เป็นส่วนสำคัญในองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยลพรธัช ศิริรัตน์ ศึกษาเรื่อง ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) คุณภาพการบริหาร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ หลักการบริหาร และการบริหารจัดการ 2) คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ ศักยภาพผู้เรียน และคุณลักษณะผู้เรียน 3) คุณภาพครู และ 4) คุณภาพสถานศึกษา (ยลพรธัช ศิริรัตน์, 2561) และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล ได้ศึกษา แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนบ้านโป่งแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลการศึกษาค้นคว้า (รัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล, 2558) สรุปได้ดังนี้ ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านโป่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ในภาพรวม ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ อยู่ลำดับที่ 1 รองลงมา ด้าน

การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ อยู่ลำดับที่ 2 ด้านการนำองค์กรอยู่ลำดับที่ 3 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ อยู่ลำดับที่ 4 ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า อยู่ลำดับที่ 5 ด้านผลลัพธ์อยู่ลำดับที่ 6 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร อยู่ลำดับที่ 7 ส่วนองค์ประกอบที่ 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา จัตรงค์ และอภิชาติ เสนะนันท์ ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการปรับปรุง พัฒนา การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ตามลำดับ สำหรับองค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน (สุกัญญา จัตรงค์ และอภิชาติ เสนะนันท์, 2559) และองค์ประกอบที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคคล อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน และด้านบุคลากรและการบริหารงานบุคคล เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ 3) การจัดระบบการเงินและการจัดสรรทรัพยากร 4) การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 5) การบริหารด้านความสัมพันธ์ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า องค์ประกอบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ (สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง, 2561) และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ หนูเลี้ยง และคณะ ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นตรงกันว่า การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมควรมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ 1) การร่วมคิด 2) การร่วมวางแผน 3) การร่วมดำเนินงาน 4) การร่วมติดตาม 5) การร่วมประเมินผล และ 6) การร่วมในผลประโยชน์ (ประจวบ หนูเลี้ยง และคณะ, 2559) และองค์ประกอบที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา ห้าวหาญ ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน แหล่งเรียนรู้ การบริหารจัดการ เครือข่ายร่วมพัฒนา และการพัฒนาระบบสารสนเทศ (สุริยา ห้าวหาญ, 2558) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 6 นี้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับรางวัลพระราชทานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2541 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2541 มีรายละเอียดดังนี้ ด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านที่ 3 การบริหารจัดการ ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคคล และด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา (รัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล, 2558)

2. การยืนยันองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 46 ตัวแปร ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 3) การบริหารจัดการ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 5) บุคลากรและการบริหารงานบุคคล และ 6) ความดีเด่นของสถานศึกษา นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง

ยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และจากการสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นพ้องตรงกันว่าควรปรับเปลี่ยนลำดับขององค์ประกอบใหม่ให้เป็นดังนี้ องค์ประกอบที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการความรู้ตามลำดับดังนี้ การดำเนินโครงการ/กิจกรรมใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และการดำเนินโครงการ เน้นการทำงานเป็นระบบและเกิดประโยชน์ในวงการ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและยึดเป้าหมายความสำเร็จของงานร่วมกัน และให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานอย่างแพร่หลาย องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการทำงานตามลำดับดังนี้ สถานศึกษาให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง และสถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการในการให้ความรู้และบริการชุมชน และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ควรจัดหา สมาคม ชมรม หรือองค์กรที่ให้การสนับสนุนแก่สถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบวางแผนเชิงกลยุทธ์ตามลำดับดังนี้ หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำหนดเป้าหมาย และการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนที่ช่วยยกระดับคุณภาพ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียน และการขยายผลการใช้สื่อที่มีคุณภาพและเผยแพร่แก่ผู้สนใจ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมุ่งเน้นบุคลากรตามลำดับดังนี้ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน และการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ การจัดระบบซ่อมบำรุงเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ และระบบสาธารณูปโภคอยู่ในสภาพใช้ได้ดี ปลอดภัย และมีระบบป้องกันอันตราย องค์ประกอบที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคคล ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมุ่งเน้นผู้เรียนตามลำดับดังนี้ บุคลากรสนับสนุนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ครูผู้สอนควรมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ส่วนใหญ่เห็นด้วยตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพผู้เรียนตามลำดับดังนี้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ ดนตรี และกีฬา และนักเรียนมีน้ำหนักร่างกายสูงตามเกณฑ์ ตามวัย แต่งกายสะอาด ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ผู้บริหารควรกดดันให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบนั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นไปอย่างสัมฤทธิ์ผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ กชพรรณ กองคำ และคณะ ศึกษาเรื่อง แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ตามตัวชี้วัดการประเมินโรงเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน (กชพรรณ กองคำ และคณะ, 2564) 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน 2) ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ 3) ด้านที่ 3 การบริหารการจัดการ 4) ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน 5) ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคลากร และ 6) ด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยลพรรษย์ ศิริรัตน์ ศึกษาเรื่อง ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) คุณภาพการบริหาร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ หลักการบริหาร และการบริหารจัดการ 2) คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ ศักยภาพผู้เรียน และคุณลักษณะผู้เรียน 3) คุณภาพครู และ 4) คุณภาพสถานศึกษา (ยลพรรษย์ ศิริรัตน์, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า 1) องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) คุณภาพผู้เรียน 1.2) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 1.3) การบริหารจัดการ 1.4) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 1.5) บุคลากรและการบริหารงานบุคคล และ 1.6) ความดีเด่นของสถานศึกษา และ 2) องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และจากการสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นพ้องตรงกันว่าควรปรับเปลี่ยนลำดับขององค์ประกอบใหม่ให้เป็นดังนี้ 2.1) องค์ประกอบที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา 2.2) องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 2.3) องค์ประกอบที่ 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2.4) องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ 2.5) องค์ประกอบที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคคล และ 2.6) องค์ประกอบที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะว่า 1) ความดีเด่นของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและยึดเป้าหมายความสำเร็จของงานร่วมกัน และให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานอย่างแพร่หลาย 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาสมาคม ชมรม หรือองค์กรที่ให้การสนับสนุนแก่สถานศึกษา 3) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้มีการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียน และการขยายผลการใช้สื่อที่มีคุณภาพและเผยแพร่แก่ผู้สนใจ 4) การบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้มีการจัดระบบซ่อมบำรุงเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ และระบบสาธารณูปโภคอยู่ในสภาพใช้การได้ดี ปลอดภัย และมีระบบป้องกันอันตราย 5) บุคลากรและการบริหารงานบุคคล ครูผู้สอนควรมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง 6) คุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกดดันให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ 1) ควรศึกษาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำแนกตามขนาดโรงเรียน 2) ควรศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อเป็นกรณีศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อไป 3) ควรติดตามและประเมินผลการนำแนวทางการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในครั้งนี้ และ 4) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กชพรรณ กองคำ และคณะ. (2564). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนพระราชทาน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย. วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 6(1), 1-24.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ประจวบ หนูเลี้ยง และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 28(2), 42-49.
- ยลพรรษย์ ศิริรัตน์. (2561). ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- รัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล. (2558). แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนบ้านโป่งแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. (2564). รายงานผลการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ปีงบประมาณ 2564. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). การพัฒนาการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพทางการศึกษา. (2564). การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562). แผนยุทธศาสตร์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการ.
- สุกัญญา จิตรงค์ และอภิชาติ เสนะนันท์. (2559). การบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9(1), 1473-1487.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนีย์ คล้ายนิล. (2564). การศึกษาวิทยาศาสตร์ไทย : การพัฒนาการและภาวะถดถอย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สุรียา ห้าวหาญ. (2558). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.